

รูปแบบธุรกิจการเมือง: ปัจจัยเอื้อการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง

Political Business Model: Factors Contributing to the Creation of Political Power Bases

ภคอร จตุพรธนภัทร¹ และสัณญา เคนาภูมิ^{2*}

Phakaon Jatupornthanaphat¹ and Sanya Kenaphoom^{2*}

Received : May 24, 2023; Revised : July 28, 2023; Accepted : July 30, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับรูปของรัฐและการจัดระเบียบความสัมพันธ์ภายในรัฐระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง โดยเมื่อสังคมมนุษย์ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ ธุรกิจการเมืองเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความผูกพันและการสร้างความสัมพันธ์ในการเมืองเพื่อส่งผลกระทบต่อธุรกิจรวมถึงการใช้ความมีอิทธิพลของการเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของธุรกิจ ซึ่งอาจเป็นการซื้อขายอำนาจหรือการสนับสนุนการเมืองเพื่อได้รับประโยชน์ทางธุรกิจ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์รูปแบบธุรกิจการเมือง ได้แก่ ธุรกิจการเมืองในรูปแบบนอมินี ธุรกิจการเมืองในรูปแบบแสดงเอง ธุรกิจการเมืองในรูปแบบเครือข่าย ธุรกิจการเมืองในรูปแบบกินหัวคิว ธุรกิจการเมืองแบบทางตรง ธุรกิจการเมืองแบบทางอ้อม ธุรกิจการเมืองแบบผิดกฎหมาย และ ธุรกิจการเมืองแบบเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบ, ธุรกิจการเมือง, การสร้างฐานอำนาจทางการเมือง

¹นักศึกษา ร.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Student of Ph.D. (Public Administration), Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

²มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : zumsa_17@hotmail.com

Citation : Jatupornthanaphat, P, and Kenaphoom, S. (2023). Political Business Model: Factors Contributing to the Creation of Political Power Bases. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(6) : 103-118;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.42>

Abstract

Politics is about the form of the state and the organization of relations within the state between the ruler and the subject when human society still needs a government. Political Business is a business that involves using ties and building relationships in politics to affect business. Including the use of political influence for the personal gain of business, this could be power trading or political contributions for business gain. However, the results of the analysis of political business models include Nominee Political Business, Display Political Business, Nepotism Business, Cronyism Business, Direct Political Business, Indirect Political Business, Illegal Political Business, and Transformative Political Business.

Keywords : Form, Political Business, Political Power Building

บทนำ (Introduction)

การเมืองเป็นกระบวนการและวิธีการ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของกลุ่ม คำนี้มักใช้กับรัฐบาล แต่กิจกรรมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้กับคนทุกหมู่เหล่า ที่มีปฏิสัมพันธ์รวมถึงในองค์กร สถาบันการศึกษา และในแวดวงศาสนา โดยแฮโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold LasWell, 1927) นักพหุปรัชญาชาวอเมริกันได้นิยามการเมืองว่าเป็นการตัดสินใจว่า "ใครทำอะไร เมื่อไร และอย่างไร" ในทฤษฎีรัฐศาสตร์ ขึ้นอยู่กับว่าใครจะมองอย่างไร ทรรศนะเรื่องการเมืองดังกล่าวเป็นสิ่งที่ใกล้เคียงที่สุดกับการอธิบายการเมืองด้วยคำว่า "การเมือง" โดยมีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อยในรายละเอียดขึ้นอยู่กับตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมืองและตัวแบบในการวิเคราะห์นี้จะมีมุมมองทางการเมืองที่แตกต่างกันในขณะที่เนื้อหาของคำนิยามจะเหมือนกัน การใช้อำนาจสองทางระหว่างผู้ปกครอง (ผู้ปกครอง) และผู้ถูกปกครอง (ผู้ปกครอง) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งสำหรับนักศึกษารัฐศาสตร์รุ่นใหม่ที่เข้าใจความหมายของคำว่าการเมือง จึงดูสับสนเนื่องจากความหมายของการเมืองปรากฏอยู่ในตำราเขียนและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จึงมีความตั้งใจและเจตนาหลายประการในการนำความหมายของการเมืองมาอธิบายปรากฏการณ์ของการนิยามการเมืองดังกล่าว

คำจำกัดความของการเมืองที่ชัดเจนและรัดกุมที่สุดคือนัยข้างต้น พิจารณาได้ว่าการเมืองเป็นเรื่องของรูปแบบของรัฐและการจัดความสัมพันธ์ภายในรัฐระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง เมื่อสังคม

Citation : ภคกร จตุพรธนภัทร และสัญญา เคนาภูมิ. (2566). รูปแบบธุรกิจการเมือง: ปัจจัยเอื้อการสร้างฐานอำนาจทาง

การเมือง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(6) : 103-118; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.42>

มนุษย์ยังต้องมีรัฐบาล. จึงต้องแบ่งคนออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ พวกที่บังคับตลอดเวลา กับ พวกที่ถูกบังคับ ความหมายของคำว่าการเมืองที่น่าเสนอแบ่งเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ (ชยอนันต์ สมุทวณิช. 2517, 61)

กลุ่มแรก การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ เป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพลในการบริหารประเทศ เป็นคำจำกัดความที่น่าสนใจของการเมืองแบบอำนาจที่ให้คำอธิบายที่ชัดเจนมาก คือ นิยามของเพนน็อกและสมิธ (Pennock and Smith 1964, 9) กล่าวคือ การเมืองหมายถึงทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ในสังคมหนึ่ง ๆ ได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเหนือสังคมนั้นอย่างเด็ดขาดในการสร้างและรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน มีอำนาจที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกันของสมาชิกในสังคม และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในสังคม นิยามการเมืองอีกประการหนึ่งที่ถือได้ว่าครอบคลุมและช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับคนในสังคม ณรงค์ สีนสวัสดิ์ (2539, 3) กล่าวอีกนัยหนึ่งการเมืองคือการต่อสู้ การรักษาและใช้อำนาจทางการเมืองโดยอำนาจทางการเมือง หมายถึง อำนาจในการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินนโยบายและอำนาจการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ งบประมาณหรือเครื่องมือในการดำเนินนโยบาย แนวคิดในการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power Approach) ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นวิธีการศึกษาที่นิยมในหมู่นักรัฐศาสตร์และสังคมทั่วไป ที่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องหรือมีบริบทเกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครองประชาชน การเมืองมักถูกนิยามว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ในแง่ของการใช้อำนาจอธิปไตย แก่ผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจของพระองค์ นั่นคือ ประชาชน กล่าวอีกนัยหนึ่งการเมืองคือการต่อสู้ การรักษาและใช้อำนาจทางการเมืองโดยอำนาจทางการเมือง หมายถึง อำนาจในการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินนโยบายและอำนาจการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ งบประมาณหรือเครื่องมือในการดำเนินนโยบาย แนวคิดการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power Approach) ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นวิธีการศึกษาที่นิยมในหมู่นักรัฐศาสตร์และสังคมทั่วไป ที่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องหรือมีบริบทเกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครองประชาชน การเมืองมักถูกกำหนดให้เป็นปฏิสัมพันธ์ในแง่ของการใช้อำนาจอธิปไตย ต่อผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจของพระองค์ นั่นคือ ประชาชน นักรัฐศาสตร์บางคนคิดว่าแท้จริงแล้วการเมืองเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ของกลุ่มผลประโยชน์ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อช่วงชิงอำนาจในการปกครองประเทศ หรืออย่างน้อยก็ผลทางการเมือง เป็นศัพท์เทคนิคทางรัฐศาสตร์ตามทีอีส์ตัน (เดวิด

อีสตัน) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของทฤษฎีระบบ ทั้งนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ โครงการหรือแผนพัฒนาของภาครัฐและภาคประชาชนที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มของตน

นักรัฐศาสตร์บางคนมองว่าแท้จริงแล้วการเมืองเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ของกลุ่มผลประโยชน์ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อช่วงชิงอำนาจในการปกครองประเทศ หรืออย่างน้อยก็ผลทางการเมือง เป็นศัพท์เทคนิคทางรัฐศาสตร์ตามที่อีสตัน (เดวิด อีสตัน) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของทฤษฎีระบบ ทั้งนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ โครงการหรือแผนพัฒนาของภาครัฐและภาคประชาชนที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มของตน ซึ่งจัดเป็นแนวที่นักรัฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมการเมือง (Political Scientist) นิยมกัน

กลุ่มที่สอง การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรของรัฐหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม ดังเช่นมุมมองของอีสตัน (David Easton) ซึ่งอธิบายว่าการเมืองคือการใช้อำนาจหน้าที่แจกจ่ายสิ่งของมีค่าแก่สังคมโดยชอบธรรม (The authoritative allocation of values to society) ความหมายของการเมืองดังที่ยกตัวอย่างมานี้ เป็นนิยามที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากสำนักพหุนิยม (Pluralism) อย่างไรก็ดี ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2535, 4-5) อธิบายว่าความหมายทางการเมืองดังกล่าวใช้ได้ทั้งในสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น บุคคลหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อม มีความเห็นพ้องต้องกันและยอมรับแต่กฎเกณฑ์การใช้อำนาจ-ของมีค่าร่วมกัน ในสังคมที่ไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดว่าสิ่งใดมีค่าในสังคม ชัยอนันต์ อธิบายว่า การเมืองยังเป็นเรื่องของการแข่งขันเพื่อสร้างกฎเกณฑ์ในการแบ่งปันคุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตนให้มากที่สุด หรือ “The competition for the authority to determine the authoritative allocation of values to society” ในแง่นี้ การเมืองมีสองระดับ ประการแรก การเมืองเป็นเรื่องของการแข่งขัน ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ ในขณะที่การเมืองในความหมายแรกตามแนวคิดของนักคิดพหุนิยมข้างต้น ดูเหมือนจะมีความเห็นพ้องต้องกันในประเด็นที่ว่า รัฐคือส่วนรวมหรือรวมกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม และรัฐไม่ใช่เครื่องมือในการบริหาร โดยไม่เป็นตัวแทนทางการเมือง (ตัวแสดง) เพื่อขึ้นนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ แต่รัฐเป็นเพียงรัฐบาล (State as government) ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการแข่งขันของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เท่านั้น (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2535 : 6) นอกจากนี้ นิยามของการเมืองในกลุ่มที่สองก็มีการอ้างถึงอย่างมากเช่นกัน คือ ทศนะของ Harold D. Lasswell (1927) ซึ่งกล่าวว่าการเมืองเป็นเรื่องของการศึกษาอิทธิพลและผู้มีอิทธิพล และการเมืองเป็นเรื่องของใคร อะไร เมื่อไร และอย่างไร (Politics is, who gets “What”, “When” and “How”)

กลุ่มที่สาม การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรของชาติมีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่มีคนจำนวนมากที่ต้องการใช้ทรัพยากรและมีความต้องการไม่จำกัด การเมืองจึงเกี่ยวข้องกับการที่คนในสังคมไม่สามารถเห็นพ้องต้องกันหรือขัดแย้งกัน หากไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้ บ้านเมืองจะตกที่นังลำบากและวุ่นวาย ต่อมามิติทัศนะใหม่ทางการเมืองว่าเป็นเรื่องของการประนีประนอมมากกว่าเป็นเรื่องของความขัดแย้ง

กลุ่มที่สี่ การเมืองเป็นเรื่องของการประนีประนอมผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดความขัดแย้งจากการดำเนินงานทางการเมืองที่ไม่มีทางออก

กลุ่มที่ห้า การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐและการบริหารประเทศ ในกิจกรรมหลัก 3 งาน ได้แก่ งานเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายและงานบริหารราชการแผ่นดินที่ควบคุมการดำเนินนโยบาย ซึ่งหากพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้ว การเมืองโดยนัยเป็นประเด็นที่คาบเกี่ยวกับการเมืองในความรู้สึกอำนาจ เนื่องจากอำนาจทางการเมืองใช้ผ่านกระบวนการกำหนดนโยบายและแต่งตั้งผู้ดำเนินนโยบายมาทำหน้าที่ (ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ) ทั้งอำนาจและการบริหาร และแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการบริหารหรือการปกครองที่แยกออกจากกัน

กลุ่มที่หก การเมืองเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายของรัฐ กล่าวคือ การเมืองเป็นกิจกรรมใด ๆ เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย หน่วยงานและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย กล่าวคือ การเมืองเป็นกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ (วิกิพีเดีย, 2566)

การเมือง (Politics)

- กลุ่มแรก การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ
- กลุ่มที่สอง มองว่า การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรของรัฐหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม
- กลุ่มที่สาม มองว่า การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง
- กลุ่มที่สี่ มองว่าการเมืองเป็นเรื่องของการประนีประนอมผลประโยชน์
- กลุ่มที่ห้า ถือว่าการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐและการบริหารประเทศ
- กลุ่มที่หก การเมืองเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายของรัฐ

ภาพที่ 1 การเมือง (Politics)

Citation : Jatupornthanaphat, P, and Kenaphoom, S. (2023). Political Business Model: Factors Contributing to

the Creation of Political Power Bases. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(6) : 103-118;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.42>

การจัดการธุรกิจ

ธุรกิจคือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสินค้า บริการ หรือทั้งสินค้าและบริการแก่ผู้บริโภค ธุรกิจมีความโดดเด่นในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งธุรกิจส่วนใหญ่เป็นของเอกชนและจัดการเพื่อทำกำไรและเพิ่มความมั่งคั่งให้กับเจ้าของธุรกิจ ธุรกิจสามารถเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรหรือเป็นของรัฐได้เช่นกัน ธุรกิจที่มีบุคคลหลายคนเป็นเจ้าของอาจเรียกว่าบริษัท แม้ว่าคำว่า "บริษัท" จะมีความหมายเฉพาะเจาะจงมากกว่า การค้า อุตสาหกรรม หรือบริษัท เรียกอีกอย่างว่า "กิจการธุรกิจ" (2) กิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์ อาชีพ และอุตสาหกรรม เช่น ในคำกล่าวว่า "ธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะตลาด" (3) ส่วนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น "ธุรกิจดนตรี" หรือ "ธุรกิจคอมพิวเตอร์" (วิกิพีเดีย, 2566) หรืออีกความหมายหนึ่ง ธุรกิจ หมายถึง กิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันในกระบวนการผลิต การกระจายสินค้าและบริการ หรือ ธุรกิจ หมายถึง กระบวนการของหน่วยงานทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การซื้อขายสินค้าและบริการโดยมุ่งหวังผลกำไรหรือผลตอบแทนจากกิจกรรมนั้น ๆ กล่าวได้ว่า กิจกรรมใดที่มุ่งแสวงหากำไร ? ถือว่าเป็นธุรกิจ เช่น บริษัท ห้างร้าน ตลอดจนรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ การดำเนินการของรัฐบาล เช่น การสร้างถนน โรงเรียน โรงพยาบาล ฯลฯ ไม่ถือเป็นธุรกิจเนื่องจากไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร เป็นการให้บริการประชาชนโดยมุ่งหวังให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ศรีณยุพรมใจสา, 2566)

มีคำจำกัดความมากมายในการเมืองที่อ้างถึงความเป็นสองชั่วของอำนาจระหว่างฝ่ายปกครองและฝ่ายที่ถูกปกครอง การเมืองเป็นเรื่องของรูปแบบของรัฐและการจัดความสัมพันธ์ภายในของทั้งสองฝ่าย โดยจำแนกได้ 6 กลุ่ม คือ (1) การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ กล่าวคือ การแย่งชิงอำนาจและอิทธิพลในการปกครองประเทศ (2) การเมืองเป็นเรื่องของ (3) การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง เพราะทรัพยากรมีจำกัด ในขณะที่มีคนต้องการมาก (4) การเมืองเป็นเรื่องของการปรองดองผลประโยชน์เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง (5) การเมืองเป็นเรื่องของรัฐและการบริหารประเทศ การบริหารราชการแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายและการบริหารราชการแผ่นดิน และ (6) การเมืองเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายของรัฐ กล่าวคือ การเมืองเป็นกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ การบริหารธุรกิจมีความโดดเด่นในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่ภาคเอกชนส่วนใหญ่ดำเนินการเพื่อสร้างผลกำไรและเพิ่มความมั่งคั่งให้กับเจ้าของธุรกิจ ความหมายของธุรกิจมี 3 ประเด็น คือ ตัวองค์กรการค้า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าและบางส่วนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ธุรกิจการเมือง (Political Business)

ธุรกิจการเมืองเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้สายสัมพันธ์และความสัมพันธ์ทางการเมืองเพื่อส่งผลกระทบต่อธุรกิจ รวมถึงการใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจส่วนตัว อาจเป็นการซื้อขายพลังงานหรือการสนับสนุนทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ ธุรกิจการเมืองส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสื่อสารมวลชน การค้านำเข้า-ส่งออกหรือการสนับสนุนทางการเมือง ธุรกิจทางการเมืองมักซับซ้อนและมีศักยภาพในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการพัฒนาสังคมของประเทศอย่างคาดไม่ถึง ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย นายสังศิต พิริยะรังสรรค์ คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต กล่าวถึงคำว่าธุรกิจการเมืองว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแวดวงการเมืองโลกที่กลุ่มทุนจะสนับสนุนการขึ้นสู่อำนาจของพรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นคำที่อยู่คู่กับการเมืองไทยมาตั้งแต่ปี 2540 ที่นักธุรกิจเริ่มเล่นการเมืองมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยตั้ง พรรคการเมืองของตัวเอง แต่เป็นจุดเริ่มต้นที่นักธุรกิจเริ่มเล่นการเมือง นั่นคือ ตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคม หลังหมดยุคทหาร คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ยังเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการเล่นพรรคเล่นพวกระหว่างธุรกิจกับการเมืองเขียนไว้ดีแล้ว แต่การทบทวนเชิงปฏิบัติไม่ได้ผล เนื่องจากหน่วยงานตรวจสอบ เช่น ป.ป.ท. ยึดวิธีการทำงานแบบราชการและทำงานตามกรอบของกฎหมาย จึงทำได้ไม่ดีเท่าที่นักธุรกิจและเอาผิดธุรกิจการเมืองได้ยาก ดังนั้นองค์กรตรวจสอบต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและจริงจัง ด้านนายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรคภูมิใจไทย เห็นว่า “ธุรกิจการเมือง” อาจหมายถึงนักการเมืองที่แสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ หรือนักธุรกิจที่เล่นการเมืองได้

ซึ่งนายอนุทินมองว่า 10 ปีที่ผ่านมา นักธุรกิจพยายามจัดตั้งพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองที่มีแต่นักธุรกิจกลับไม่ประสบความสำเร็จทางการเมือง เพราะงานการเมืองต้องอาศัยนักการเมืองและฐานการเมืองเป็นกำลังหลัก นายอนุทิน ยืนยันว่า ตนไม่ได้เล่นการเมืองเพราะต้องการเอื้อประโยชน์ให้ธุรกิจของครอบครัว เนื่องจากภาคธุรกิจไทยมีความแข็งแกร่งอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเคยทำธุรกิจมาก่อน ดังนั้นปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในภาคธุรกิจจึงล่าช้า แต่หลังรัฐประหาร ในฐานะนักการเมืองที่มาจากภาคธุรกิจกลับถูก คตส. หรือ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ดำเนินคดีโดยกล่าวหาว่ามีการฮั้วประมูลถึง 2 คดี ในรัฐธรรมนูญปี 2550 จึงมีกรอบควบคุมไม่ให้ธุรกิจเข้าสู่ภาคการเมืองอย่างเต็มที่ มีข้อจำกัดว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถถือหุ้นได้ ธุรกิจการเมืองมันเป็นเรื่องของเงินเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจ

Citation : Jatupornthanaphat, P, and Kenaphoom, S. (2023). Political Business Model: Factors Contributing to

the Creation of Political Power Bases. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(6) : 103-118;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.42>

หรือนักการเมืองต่างก็ต้องการเงินทั้งนั้น วิธีของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับกระบวนการสรรหาเงินก้อนนั้นมาเป็นของตัวเอง ไม่สำคัญว่าเงินนั้นมาอย่างถูกกฎหมายหรือไม่ถูกกฎหมาย ดังนั้นเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญในการลงทุนเพื่อชื่อเสียงเข้าสภา และยังเป็นสิ่งที่จำเป็นในการถอนเงินอีกด้วย (วอยซ์ทีวี, 2565)

โดยรวมแล้วธุรกิจการเมืองคือการใช้อำนาจเงิน ด้วยวิธีการต่าง ๆ นอกกฎหมายเกณฑ์ทางการเมืองเพื่อบุกเบิกอำนาจ และใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างนักธุรกิจเอกชน นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ทำให้เกิด “กระบวนการธุรกิจการเมือง” เริ่มตั้งแต่การใช้จ่ายเงินจนสามารถชนะการเลือกตั้งได้ หากลองพิจารณาดูจะพบว่ากระบวนการใช้เงินเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองนั้นมีขั้นตอนเป็นขั้นเป็นตอน สิ่งสำคัญคือการมีเครือข่ายทั่วไป จะมีขั้นตอนต่าง ๆ กัน การสร้างธุรกิจการเมืองมี 3 ขั้นตอน คือ (เกสรี พงษ์สังข์, 2550)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นระดมทุนทรัพย์ เป็นขั้นเริ่มแรกของธุรกิจการเมืองที่จะสามารถสานประโยชน์ให้ครบทุกขั้นตอน การที่ระดมทุนทรัพย์จากแหล่งต่าง ๆ อาจแบ่งได้ 2 ประเภทที่สำคัญคือ

1. แหล่งทุนทรัพย์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ทรัพย์สินส่วนตัว กู้ยืมจากสถาบันการเงิน นักธุรกิจและพ่อค้าต่าง ๆ ให้การสนับสนุน พรอคพวกหรือเพื่อนให้การสนับสนุน หรือพรรคการเมืองสนับสนุน เป็นต้น

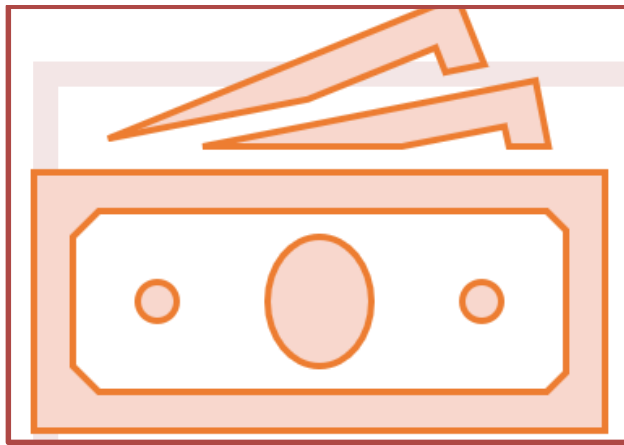
2. แหล่งทุนทรัพย์ที่ผิดกฎหมาย เช่น บ่อนการพนัน ยาเสพติด การค้าประเวณี เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นลงทุน ซึ่งประกอบด้วยการให้เงินอุดหนุนพรรค การซื้อเสียงให้กับตนเองหรือพวกพ้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม หรือรวมถึงการซื้อเก้าอี้หรือตำแหน่งสำคัญทางการเมือง การลงทุนทางการเมืองเป็นการลงทุนที่ต้องการเห็นกำไร จะเห็นกำไรได้ในแต่ละครั้งก็ต่อเมื่อมีการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะมีผู้สนับสนุนเลือกตั้ง กำหนดค่าตัวนักการเมือง เมื่อนักการเมืองพวกนี้ได้เป็นรัฐบาลก็จะอำนวยความสะดวกให้ตนเอง หรือหากเป็นฝ่ายค้านก็ไม่ต้องทำอะไร เพราะตนก็รับเงินของเขาเหมือนกัน เมื่อหักลบเงินลงทุนกับผลตอบแทนที่ได้ สุดท้ายที่เหลือก็จะเป็นกำไร

ขั้นที่ 3 ขั้นถอนทุน จะเป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากได้อำนาจทางการเมืองมาแล้ว ที่นักการเมืองและนักธุรกิจจะทำงานร่วมกันหลังจากที่ได้รับตำแหน่งทางการเมืองมาแล้ว ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้

3.1 นักรบราชบัลลังก์ เพื่อสะสมเงินทุนไว้ซื้อเสียงต่อไป

3.3 ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือทุจริตเพื่อตนเองและพรรคพวกเช่นการได้เปรียบในการประมูลโครงการสำคัญ เป็นต้น

การก่อตัวธุรกิจการเมือง

ขั้นตอนที่ 1 ชั้นระดมทุนทรัพย์

- 1. แหล่งทุนทรัพย์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

- 2. แหล่งทุนทรัพย์ที่ผิดกฎหมาย

ขั้นตอนที่ 2 ชั้นลงทุน

ขั้นที่ 3 ชั้นถอนทุน

- 3.1 ฉ้อราษฎร์บังหลวง

- 3.3 ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือทุจริตเพื่อตนเองและพรรคพวก

เนื่องจากบริบทของการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองในแต่ละครั้งค่อนข้างสูง ต้องใช้งบประมาณสนับสนุนจำนวนมากจึงเป็นช่องทางให้ภาคธุรกิจหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ต่างตอบแทน อำนาจ บารมี รวมถึงการกำหนดนโยบายในด้านต่าง ๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนและธุรกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม หากการเมืองถูกชี้นำหรือครอบงำโดยภาคธุรกิจมากเกินไปก็จะ ส่งผลให้นโยบายการพัฒนาต่าง ๆ อาจไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงเพราะจะเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้สนับสนุนมากเกินไป (ฉันทนาภักดี สี่หามาตย์, 2566)

หลักการของธุรกิจการเมืองมีหลายประการดังนี้

1. การสร้างความเชื่อมั่น ธุรกิจการเมืองสามารถใช้เสียงของตนเพื่อสร้างความไว้วางใจแก่ประชาชนและนักลงทุน ส่งผลให้เกิดความมั่นใจในความมั่นคงของประเทศและการเมือง
2. การสร้างความเข้มแข็งให้ธุรกิจการเมืองสามารถใช้จุดแข็งเพื่อสนับสนุนนโยบายได้ ที่เป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจและประชาชน ส่งผล สร้างความเชื่อมั่นต่อภาคธุรกิจและประเทศ
3. การสร้างความเป็นธรรม ธุรกิจการเมืองสามารถสร้างความเป็นธรรมทางธุรกิจและการเมืองได้ โดยปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคม ส่งผลให้ความเชื่อมั่นทั้งด้านธุรกิจและการเมือง

เหตุผลของธุรกิจการเมืองมีหลายประการ ดังนี้ (ผู้จัดการออนไลน์, 2566)

Citation : Jatupornthanaphat, P, and Kenaphoom, S. (2023). Political Business Model: Factors Contributing to

the Creation of Political Power Bases. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(6) : 103-118;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.42>

1. การเพิ่มรายได้ ธุรกิจทางการเมืองสามารถสร้างรายได้ให้กับธุรกิจโดยการสนับสนุนนโยบายในประเทศหรือต่างประเทศของรัฐบาลของตน ส่งผลให้เกิดการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจ

2. การเพิ่มอำนาจ ธุรกิจการเมืองสามารถเพิ่มอำนาจและตำแหน่งอำนาจของตนเองได้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการตัดสินใจภายในประเทศ

3. การสร้างชื่อเสียง ธุรกิจการเมืองสามารถสร้างชื่อให้ตัวเองได้ เพื่อประโยชน์ต่อธุรกิจของตนเองและผู้เกี่ยวข้องกับการเมืองที่ได้ช่วยเหลือกัน

สรุปธุรกิจการเมือง คือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้สายสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองเพื่อส่งผลกระทบต่อธุรกิจ และการใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนตนทางธุรกิจ ธุรกิจการเมืองเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก กลุ่มทุนจะเข้ามาสนับสนุนการก้าวเข้าสู่อำนาจของพรรคการเมืองต่าง ๆ หรืออาจหมายถึงนักการเมืองที่แสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ หรือเป็นนักธุรกิจที่เข้ามาเล่นการเมืองเสียเอง แต่การตั้งพรรคการเมืองที่มีแต่นักธุรกิจก็เชื่อว่าจะประสบความสำเร็จทางการเมืองเสมอไป ต้องอาศัยนักการเมืองและฐานทางการเมืองเป็นกำลังหลักโดยรวมแล้ว ธุรกิจการเมืองเป็นการใช้เงินนอกกติกาเป็นผู้บุกเบิกอำนาจทางการเมืองและใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือกิจกรรมที่แสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างนักธุรกิจและนักการเมือง กระบวนการใช้เงินเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองมี 3 ขั้นตอน คือ (1) การระดมเงินทุนทั้งจากแหล่งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย (2) การซื้อเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงการซื้อตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ (3) ระยะถดถอย จะมีการร่วมมือกันระหว่างนักการเมืองและนักธุรกิจ เช่น การทุจริตเพื่อสะสมทุนซื้อเสียงหรือใช้อำนาจในการประมูลโครงการต่าง ๆ และการเมืองทุกระดับต้องใช้งบประมาณในการค่าตอบแทนสูง ส่งผลให้นักธุรกิจหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาบีบบบาทขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดนโยบายเอื้อกลุ่มทุนและภาคธุรกิจ

การก่อตัวธุรกิจการเมือง

- ขั้นตอนที่ 1 ชั้นระดมทุนทรัพย์ [(1) แหล่งทุนทรัพย์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย, (2) แหล่งทุนทรัพย์ที่ผิดกฎหมาย]
- ขั้นตอนที่ 2 ชั้นลงทุน ซึ่งประกอบด้วยการให้เงินอุดหนุนพรรค การซื้อเสียงให้กับตนเองหรือพวกพ้อง
- ขั้นที่ 3 ชั้นถอนทุน จะเป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากได้อำนาจทางการเมืองมาแล้ว เนื่องจาก (1) นี้อำนาจบังหลวง และ (2) ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือทุจริต

เหตุผลของธุรกิจการเมือง

- 1. การเพิ่มรายได้
- 2. การเพิ่มอำนาจ
- 3. การสร้างชื่อเสียง

หลักการของธุรกิจการเมือง

- 1. การสร้างความเชื่อมั่น
- 2. การสร้างความเข้มแข็ง
- 3. การสร้างความเป็นธรรม

ภาพที่ 2 ธุรกิจการเมือง (Political Business)**รูปแบบธุรกิจการเมือง**

รูปแบบธุรกิจการเมือง ประกอบด้วย (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2561; ต่อสกุล พุทธพักตร์, 2564; ผู้จัดการออนไลน์, 2566)

1. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบนอมินี (Nominee Political Business) เป็นธุรกิจที่เชื่อมโยงกับการเมืองโดยใช้บุคคลอื่นเป็นพรมแดนในการทำธุรกิจ บุคคลเหล่านี้จะเป็นตัวแทนหรือตัวแทนของบริษัทหรือนักลงทุนในการมีส่วนร่วมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการเมือง ชาวต่างชาติหรือบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองมักถูกใช้เป็นนักธุรกิจของบริษัท การใช้ชื่อบุคคลในกิจกรรมทางการเมืองอาจใช้เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายหรือข้อบังคับ ผู้ได้รับการเสนอชื่อจะไม่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือดำเนินการใด ๆ แต่จะใช้เป็นตัวกลางในการดำเนินการทางการเมืองต่าง ๆ ผลกำไรจะถูกแบ่งระหว่างผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อและนักการเมืองที่อยู่เบื้องหลัง ตามที่ตกลงกันไว้ การใช้ผู้ได้รับการเสนอชื่อถือว่าไม่เหมาะสมและในบางกรณีอาจขัดต่อกฎหมาย หลายคนคงสงสัยว่า พรรคการเมืองจะมีนอมินีไปทำไม? กรณีถูกยุบพรรคก่อนการเลือกตั้ง แต่ที่นี้ คำตอบคือ 'เกมคณิตศาสตร์การเลือกตั้ง' ประเทศไทยจะใช้ระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จุดขายคือโหวตไม่ตกน้ำ และการจัดสรรที่นั่งคือการรวมคะแนนทั้งหมดแล้วแบ่งเป็นจำนวนที่นั่งที่พึงได้รับ แล้วจะเพิ่มเติมจากรูปแบบแบ่ง

Citation : Jatupornthanaphat, P, and Kenaphoom, S. (2023). Political Business Model: Factors Contributing to

the Creation of Political Power Bases. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 1(6) : 103-118;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.42>

เขต มาว่ากันใหม่ เมื่อสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องใส่ใจเสียงมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในภาพรวม เพราะสุดท้ายแล้ว การนำคะแนนเสียงทั้งหมดมารวมกันเพื่อคำนวณและแปรสภาพเป็นที่นั่งในสภา ในที่สุดพรรคการเมืองหลักและผู้ได้รับการเสนอชื่อก็มารวมกัน คำถามคือพรรคหลักและพรรคที่ได้รับการเสนอชื่อจะรวมคะแนนเสียงในฝ่ายตนเองมากกว่าฝ่ายตรงข้ามหรือไม่

ในกรณีของพรรคขนาดกลางหรือเล็ก เราอาจจะได้เห็นการเปิดตัวเป็นพรรคคนอมนิของพรรค แต่อาจจะออกมาในรูปแบบของ ‘พันธมิตรพรรคการเมืองก่อนการเลือกตั้ง’ เพื่อรวมเสียงในภาพ หลังแทน เพราะต้นทุนของการมีพรรคคนอมนิในทางการเมืองนั้นสูงเกินกว่าพรรคขนาดใหญ่อยู่มาก เพราะแค่ค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครลงแบบเขตนั่นก็เป็นจำนวนเงินที่มากพอสมควร (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2561)

2. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบแสดงเอง (Display Political Business) เป็นธุรกิจที่เชื่อมโยงกับการเมืองอย่างชัดเจนผ่านการแสดง บริษัทหรือนักลงทุนเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองและมีการแสดงออกอย่างเป็นทางการในระหว่างการเลือกตั้งหรือการประชุมทางการเมือง หรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองด้วยตัวเอง การต่อสู้กับ Business Politics เช่นนี้จะช่วยให้นักลงทุนหรือนักธุรกิจได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากบุคคลและเสียงที่มีอิทธิพลสูงสุดในสังคม อย่างไรก็ตาม การแสดงตนทางการเมืองอาจทำให้เกิดความขัดแย้งหรือการถูกโจมตีจากกลุ่มคู่แข่งหรือกลุ่มผู้เห็นต่าง และอาจทำลายภาพลักษณ์และชื่อเสียงของบริษัทหรือผู้ลงทุนในกรณีที่ผลประโยชน์ไม่เป็นที่ต้องการหรือตีความหมายผิด

3. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบเครือญาติ (Nepotism Business) เป็นธุรกิจที่ใช้ความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือเครือญาติในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งคนในครอบครัวหรือเครือญาติจะได้รับสิ่งต่าง ๆ เช่น ตำแหน่งหรือหน้าที่การงานที่สูงขึ้นโดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถเป็นหลัก การใช้เครือญาติในธุรกิจการเมืองอาจส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจและความเป็นธรรมได้ เนื่องจากการคัดเลือกบุคคลที่ไม่มีความสามารถเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งหรืองาน ทำให้ขาดความสามารถหรือประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งการใช้เครือญาติในธุรกิจการเมืองก็เสี่ยงต่อการทุจริต โดยเฉพาะการใช้สิทธิหรืออำนาจในการดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของสมาชิกในครอบครัวหรือเครือญาติ ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายและมาตรฐานจริยธรรมทางการเมือง (ต่อสกุล พุทธพักตร์, 2564)

4. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบกินหัวคิว (Cronyism Business) เป็นธุรกิจที่ใช้ความสัมพันธ์เกื้อกูลกันระหว่างธุรกิจกับบุคคลอื่น ด้วยอำนาจหรืออิทธิพลทางการเมือง มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในสังคมที่มีระบบการเมืองที่ไม่โปร่งใสและยึดถือประโยชน์ส่วนตนเหนือประโยชน์ส่วนรวม ธุรกิจ

การเมืองในลักษณะกินหัวคิว มักเกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนการเลือกตั้ง โดยสนับสนุนผู้สมัครที่มีศักยภาพในการชนะการเลือกตั้งและสามารถส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจของตนได้ ในบางกรณี ธุรกิจการเมืองที่โดดเด่นอาจมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐหรือดำเนินโครงการระดมทุน ของรัฐ การใช้ธุรกิจการเมืองแบบหัวจรดเท้าอาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจและสังคม เพราะส่งผลต่อการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมและส่งเสริมการแบ่งสถานะของบุคคลในสังคมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้ธุรกิจการเมืองอย่างท่วมท้นยังสร้างความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสทางธุรกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชาติ

5. ธุรกิจการเมืองแบบทางตรง (Direct Political Business) เป็นกิจการที่เข้าแทรกแซงการดำเนินการของรัฐบาลโดยตรง มักเป็นการใช้ความสัมพันธ์กับเจ้าของอำนาจหรือผู้มีอิทธิพลในรัฐบาลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ เช่น การได้รับสัญญาจากรัฐบาลในการดำเนินโครงการต่าง ๆ หรือการได้รับเอกสิทธิ์ในการตัดสินใจของรัฐบาล เป็นต้น ธุรกิจการเมืองทางตรงมักเกิดขึ้นในสังคมที่การเมืองไม่โปร่งใสและถือเอาสิ่งที่เป็นส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม นอกจากนี้ยังสามารถสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากผลกระทบของการจัดสรรที่ไม่เป็นธรรม

6. ธุรกิจการเมืองแบบทางอ้อม (Indirect Political Business) เป็นกิจการที่แทรกแซงการดำเนินการของรัฐบาลทางอ้อม โดยไม่มีการแทรกแซงโดยตรงแต่ใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การลงทุนในกิจกรรมทางการเมือง สนับสนุนการเลือกตั้ง การสนับสนุนผู้มีอิทธิพลในรัฐบาล เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ต่าง ๆ การใช้วิธีนี้จะไม่ก่อให้เกิดการละเมิดกฎหมาย ธุรกิจการเมืองทางอ้อม มักเกิดขึ้นในสังคมที่มีการเมืองที่มีความเสี่ยงสูงและการเมืองที่ซับซ้อน เมื่อใช้วิธีนี้ ธุรกิจต่าง ๆ สามารถสร้างความมั่งคั่งและเสริมตำแหน่งอำนาจให้แข็งแกร่งได้ โดยไม่ต้องเผชิญความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการแทรกแซงการดำเนินงานของรัฐบาลโดยตรง (ผู้จัดการออนไลน์. 2566)

7. ธุรกิจการเมืองแบบผิดกฎหมาย (Illegal Political Business) ธุรกิจที่เชื่อมโยงกับการเมืองอย่างผิดกฎหมาย เช่น การใช้ทุนทางการเมืองเพื่อสนับสนุนธุรกิจส่วนตัว หรือการซื้อหรือขายตำแหน่งทางการเมือง

8. ธุรกิจการเมืองแบบเปลี่ยนแปลง (Transformative Political Business) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมหรือระบบการเมือง เช่น การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองในทางที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ (สรุตา พลไธสงค์, 2558)

รูปแบบธุรกิจการเมือง

1. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบอนามินี (Nominee Political Business)
2. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบแสดงเอง (Display Political Business)
3. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบเครือญาติ (Nepotism Business)
4. ธุรกิจการเมืองในรูปแบบกินหัวคิว (Cronyism Business)
5. ธุรกิจการเมืองแบบทางตรง (Direct Political Business)
6. ธุรกิจการเมืองแบบทางอ้อม (Indirect Political Business)
7. ธุรกิจการเมืองแบบผิดกฎหมาย (Illegal Political Business)
8. ธุรกิจการเมืองแบบเปลี่ยนแปลง (Transformative Political Business)

ภาพที่ 3 รูปแบบธุรกิจการเมือง

บทสรุป (Conclusion)

ไม่ว่ารูปแบบการเมืองไทยจะเปลี่ยนไปอย่างไร แต่ธุรกิจการเมืองจะยังฝังรากลึกอยู่ในบริบทการเมืองไทย ตราบใดที่ยังมีเรื่องของการทุจริต เรื่องของผลประโยชน์ต่างตอบแทน ตลอดจนความสัมพันธ์ที่แยกไม่ออกระหว่างนักธุรกิจกับนักการเมือง เพราะนักการเมืองมาจากนักธุรกิจที่ต้องการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการทำธุรกิจของตน และอาศัยธุรกิจการเมือง เพราะการเมืองไทยมีการแข่งขันสูง ทำให้ต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อทำกิจกรรมทางการเมือง ทั้งเรื่องการใช้เงินไปกับกิจกรรมต่าง ๆ ในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ใครมีเงินมากกว่าก็ชนะการเลือกตั้ง ตำแหน่งสำคัญในการซื้อขาย เช่นตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเงินดังกล่าว นักการเมืองต้องมีทุนสนับสนุนจากภาคธุรกิจด้วยเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ให้เดินต่อไปได้ ดังนั้นหลังจากได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว นักการเมือง จะต้องมีนโยบายที่เอื้อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่กิจการที่นำทุนไปช่วยเหลือกิจกรรมทางการเมืองของพรรคหรือของตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวธุรกิจการเมืองจึงยังคงอยู่ในสังคมการเมืองไทย เว้นแต่ในอนาคตพี่น้องชาวไทยจะได้รับการศึกษาและเข้าใจระบบการเมืองที่แท้จริงเหมือนนานาอารยประเทศที่การเมืองต้องอยู่บนความถูกต้อง ไม่มีใบเสร็จ ทุนนโยบายและโครงการที่พรรคการเมืองจะใช้ในการปกครองประเทศเป็นหลัก ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการถกเถียงกัน และไม่ต้องขึ้นอยู่กับระบบธุรกิจการเมืองที่อาศัยเงินจากนักธุรกิจอีกต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกสรี พงษ์สังข์. (2550). **นักธุรกิจกับนักการเมือง : ศึกษากรณีธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2517). **ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี 2511-2516**. กรุงเทพฯ : พิมพ์เอง.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2535). **รัฐ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉานพากิตต์ สีหามาศย์. (2566). **การเมืองท้องถิ่น ประชุมสัมมนาทางวิชาการ “การเมืองไทย”**. ขอนแก่น
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2539). **การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : วชิรรินทร์การพิมพ์.
- ต่อสกุล พุทธพัตร์ และสุริยา เป้าอารีย์. (2564). **ระบบอุปถัมภ์ในคดีเห็นแก่เครือข่ายกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง ในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา**. **วารสารการเมืองการปกครอง**. 11 (1) : 21-41.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2566). **การเมือง Direct Marketing**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://read.montivory.com/binary-craft/2018/politic-direct-marketing/>. สืบค้น 25 มีนาคม 2566.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2566). **ธุรกิจการเมือง**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://mgronline.com/politics/detail/9630000066834>. สืบค้น 27 มีนาคม 2566.
- วอยซ์ทีวี. (2555). **ธุรกิจการเมืองกับบทบาทในพรรคการเมือง**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.voicetv.co.th/read/58946>. สืบค้น 23 มีนาคม 2566.
- วิกิพีเดีย. (2566). **การเมือง**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://th.wikipedia.org/wiki/การเมือง>. สืบค้น 25 มีนาคม 2566.
- วิกิพีเดีย. (2566). **ธุรกิจ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://th.wikipedia.org/wiki/ธุรกิจ>. สืบค้น 27 มีนาคม 2566.
- ศรัณยู พรหมใจสา. (2566). **ความหมายและความสำคัญของธุรกิจ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://saranyoo06.wordpress.com/>. สืบค้น 2 เมษายน 2566.

สรุตา พลไธสงค์ และประกิต กันยาบาล. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ประกอบอาชีพในภาคธุรกิจ เอกชน: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มลูกค้าและบุคลากรของ บริษัท เอ็น.อาร์. เอ็นจิเนียริงจำกัด, สำนักงานใหญ่ (กรุงเทพมหานคร). **วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา**. 4(3) : 212-219.

อรรถสิทธิ์ พานแก้ว (2561). **ปรากฏการณ์พรรคคนอื้อ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://thestandard.co/political-party-nominee/>. สืบค้น 28 มีนาคม 2566.

Lasswell, H. (1927). The Theory of Political Propaganda Harold D. Lasswell. **Political Science**. 21 : 627-631. <https://doi.org/10.2307/1945515>.

Pennock, Roland J., & Smith, David G. (1964). Political Science. New York : McMillan.